

ZIMBABWE SCHOOL EXAMINATIONS COUNCIL
GRADE SEVEN EXAMINATION, SPECIMEN PAPER.

NDEBELE
PAPER 1

706/1

SPECIMEN PAPER

Time: 1 hour 30 minutes

IZIQONDISO ZABABHALI BOMHLOLISO

Umhloliso lo ufanele ubhalwe phakathi kwehola elilodwa lemisuzu engamatshumi amathathu (1 hour 30 minutes).

1. Funda iziqondiso **lezi** ngokunanzelela ungakaqalisi umhloliso.
2. Ungavuli ugwalo lolu ungakaziswa.
3. Sebenzisa ipenseli yohlobo lwe-**HB** ephepheni lezimpendulo.
4. Khetha impendulo **eyodwa** zwi eqondileyo eyombuzo munye ngamunye.
5. Nxa uphambanisile, **citsha kuhle** impendulo yakho, ube usukhetha eqondileyo.
6. Ungacomba amabhokisi **adlula elilodwa** umbuzo munye ngamunye, impendulo yakho iyabe **ingasaqondanga**.
7. Nxa ungazwisisi iziqondiso, buza umbhalisi womhloliso **ungakaqalisi**.
8. **Phendula imibuzo yonke** ephepheni lezimpendulo oliphiweyo.

Umhloliso lo ubhalelwe emaphepheni alitshumi, amabili awabhalwanga lutho.

Copyright: Zimbabwe School Examinations Council, Specimen Paper.

BALA INDATSHANA ELANDELAYO UBUSUPHENDULA IMIBUZO

Izihlahla, izinyamazana zasendle, inhlanzi kanye lakho konke okumilayo kuyawucecisa umhlaba. Ngaphandle kokucecisa umhlaba, izihlahla ziqakathekile kakhulu empilweni zabantu kanye lezinyamazana. Izinyanga zesiNtu zilolwazi olujulileyo ngezihlahla ezelaphayo. Izinyanga zisebenzisa izimpande, amaxolo kanye lamahlamvu ukulungisa imithi yesiNtu etshabalalisa imikhuhlane ehlukeneyo yona ehlasela abantu kanye lezifuyo. Ezinye zezihlala ezelaphayo zigoqela lezi: unyawutshane, umganu, umangwe, ichithamuzi kanye lesikhukhukhu. Abazi kakhulu ngomsebenzi wezihlahla bathi bona isikhukhukhu selapha okunengi.

Umgugudu ngesinye sezihlahla eziqakathekileyo ekwelapheni imikhuhlane eminengi emzimbeni. Ngaphandle kokwelapha, izihlahla zilusizo ekwakheni lekuhlambululeni umoya, umoya ophefumulwa ngabantu kanye lezinyamazana. Izihlahla ziyikudla kwabantu lezinyamazana, kanti-ke ziyindawo yokuhlala kanye lokucatsha. Izinyoni ezinengi zeganga zilala ezihlahleni njalo zakhela izidleke zazo kanye lokudlalela kuzo.

UHulumende ulengatsha ezinakekela imvelo lezidalwa zayo. Ingatsha lezo zigoqela i-Environmental Management Agency (EMA) le Forestry Commission. Ingatsha lezi zisebenza gadalala ekulondolozeni ezemvelo, yikho kwabekwa ilanga eliqakathekileyo langoMgqibelo wakuqala ngoMpalakazi ukuthi abantu bahlanye izihlahla ukuze babisele lezo eziyabe ziganyuliwe.

IMIBUZO

1. Izihlahla ziqakathekile empilweni
 - A. yeEMA.
 - B. yabantu.
 - C. yeForestry.
 - D. kaHulumende.
2. Abalolwazi olunengi mayelana ngezihlahla ezelapha imikhuhlane yabantu
 - A. ngabe-EMA.
 - B. ngabeForestry.
 - C. ngabantu.
 - D. zinyanga.
3. Zingaki izihlahla ezelaphayo eziqanjwe endatshaneni?
 - A. zinhlanu
 - B. zintathu
 - C. zine
 - D. ziyisithupha

4. Yisiphi isihlahla eselapha okunengi endabeni?
- A. ngumangwe
 - B. yisikhukhukhu
 - C. lichithamuzi
 - D. ngunyawutshane
5. Okwakha izidleke kule indaba
- A. zinyamazana.
 - B. ngabantu.
 - C. zinyoni.
 - D. zinyanga.
6. Ibala elisendabeni elitsho iganga ngelithi
- A. endle.
 - B. ihlamvu.
 - C. ezihlahleni.
 - D. ixolo.
7. Ugatsha lwe-EMA lukhangela
- A. ngezenyanga.
 - B. ngezemithi.
 - C. ngezokwelapha.
 - D. ngezemvelo.
8. Kwenziwani ngoMgqibelo wakuqala kaMpalakazi minyaka yonke?
- A. kulinywa okunengi
 - B. kusetshenzwa gadalala
 - C. kuhlanyelwa ezemvelo
 - D. kuhlanyelwa izihlahla
9. Konke lokhu kulusizo lwezihlahla ngaphandle
- A. kokwelapha.
 - B. kokwakha.
 - C. kokubulala.
 - D. kokudla.

ULIMI**GCWALISA NGEBALA ELIQONDILEYO**

10. Inkawu zithanda ukudlalela
- A. emilindini.
 - B. ezidlekeni.
 - C. ezihlahleni.
 - D. emanzini.
11. Abogatsha lwe-EMA_____izithelo egangeni.
- A. basela
 - B. bakha
 - C. bafula
 - D. bageca

GCWALISA ISAGA LESI

12. _____wendwangu uvuthwela emlonyeni.
- A. Umviyo
 - B. Umqokolo
 - C. Umkhemeswane
 - D. Umganu

GCWALISA NGEBALA ELIQONDILEYO

13. Inyanga yalungisa umuthi obaba
- A. gamu.
 - B. ngqothu.
 - C. mo.
 - D. bhe.
14. AbeForestry Commission babone
- A. ubhoko lwenyosi.
 - B. ixuku lenyosi.
 - C. umhlambi wenyosi.
 - D. umtshitshi wenyosi.

BALA INKONDLO ELANDELAYO UPHENDULE IMIBUZO

Sibutshelezi nje kungenxa yakho
 Sihlanzekile nje nguwe futhi
 Intwala ngabe zibuzwa kithi ngokungcola
 Kambe wasivelela ngaphi wemanzi.

Udingwa ngabantu udingwe layizinyamazana
 Lezinyoni ziyakufuna kanye lazo zonke izinanakazana
 Ungekho wena asazi ukuba ngabe siphephelaphi
 Uyimpilo yento yonke ephefumulayo ngaphansi
 Komthunzi welanga likaMlimu
 We manzi uyingqaba emhlabeni jikelele
 Okwakho ukuqakatheka akudingwa
 Kusobala ngitsho lakuyiphi impumputhe
 Siyageza, sinathe, siwatshe nguwe
 Zithelile izithelo kungenxa yakho

Manzi uyisibusiso sesizwe
 Ubukhona bakho butsho impilo kithi
 Ukungabikhona kwakho kutsho ukutshabalala
 Kwento yonke edinga wena
 Uyisiphephelo sokuphila kwethu
 Sizahlala sikufuna njalo sikudinga

IMIBUZO

15. Inkondlo le ikhuluma
 - A. ngabantu.
 - B. ngamanzi.
 - C. ngenyamazana.
 - D. ngezilimo.
16. Yiwuphi umsebenzi wamanzi owodwa oqanjwe enkondlweni?
 - A. ngowokugeza
 - B. ngowokungcolisa
 - C. ngowokuncithika
 - D. ngowokuphefumula
17. Kuyini okuthiwa kuthelile ngenxa yamanzi?
 - A. yizinanakazana
 - B. yizinyamazana
 - C. yizilimo
 - D. yizithelo

18. Okubukekayo emasimini
- A. zinyamazana.
 - B. yizithelo.
 - C. yizilimo.
 - D. zintwala.
19. Okwenza abantu bahlale behlanzekile
- A. ngamanzi.
 - B. yibutshelezi.
 - C. yikunatha.
 - D. yikungcola.
20. Ukungcola kule inkondlo kungadala ukuthi abantu babe
- A. lempilo.
 - B. lentwala.
 - C. lokuphila.
 - D. lesibusiso.
21. Umuntu okuthiwa uyancithika ngonjani?
- A. ngongcolileyo
 - B. ngohlanzekileyo
 - C. ngobutshelezi
 - D. ngophefumulayo
22. Ibala elithi ukutshabalala litsho
- A. ukwanda kolutho.
 - B. ukuphela kolutho.
 - C. ukuvela kolutho.
 - D. ukugcwala kolutho.

ULIMI

QEDISA NGEBALA ELIQONDILEYO

23. Amanzi la aqanda
- A. gamu.
 - B. tshu.
 - C. gebhu.
 - D. mo.

24. Abantu balima

- A. emadlelweni.
- B. emafusini.
- C. emasimini.
- D. endleleni.

QEDISA UMUTSHO LO NGEBALA ELIQONDILEYO

25. Abafana bathethe _____ esidlekeni sejuba.

- A. amatsiyane
- B. imidlwane
- C. uhweyana
- D. amachwane

KHETHA IMPENDULO EQONDILEYO

26. Ngezinjani izithelo okuthiwa zithelile?

- A. ngezomileyo
- B. ngezingazalanga
- C. ngezizeleyo
- D. ngezimanzi

27. Nxa kuthiwa ulutho lusobala

- A. lusegcekeni.
- B. lucatshile.
- C. kalubonakali.
- D. lufihlekile.

BALA INCWADI ELANDELAYO UPHENDULE IMIBUZO

Siphethulwazi Primary School
Post Office Box 6152
Fulabusi

23 Ncwabakazi 2020

Mzawami Duduzile

Ngikubhalela incwadi le ngilenjabulo ephuphumayo, ngithabe ngimanzi te mntaka malumami. Ngilendaba eluluju. Ngeviki ephelileyo umama ubusiswe ngendodana. Uyakwazi ukuthi ngakithi besingamantombazana wodwa kungelandlalifa. Ubaba uhle wamuthi nguLifa ngoba esethole ozakudla ilifa lakhe.

[Turnover

Ukufunda akupheli mzawami. Ubukwazi yini ukuthi usane luyetheswa inkanda ukuze lungahabuli umoya omibi. Ugogo uMaTshuma ubuye lemigcozo ezokwethesa umntwana inkanda.

Isimanga engisibonileyo ngisele ngikhakhamele. Ugogo uthethe imigcozo le wayithi bhu emalahleni abesedengezini, intuthu yabamba yathi nki endlini. Kuthe sekunjalo waphakamisa uLifa wamkhangela kuleyontuthu ukuthi ayihotshe. Ukhale waqamba umntwana. Uthe eqeda lapho wathatha insizi wazihlangaisa lamafutha wasemninda ngazo uLifa enkanda. Ngithe ngimbuza ugogo wathi lokhu kwenzelwa ukumqinisa ukuze angethuki nxa ethe wahlangana lomuntu ophethe imithi engalunganga. Ugogo uthe nxa umntwana engetheswanga inkanda angawela inkanda afe lokufa.

Mzawami yekela ngiyephekela umdlezana. Ngizakubhalela futhi ngikulandisela ngelinye isiko abazalenza. Ubengelele umalume lomalumekazi. Utshale umalumekazi ukuthi ngilokhu ngilindele umfushwa wami wendumba.

Yimi umzawakho

uNozimanga.

IMIBUZO

28. Ngubani othabe wabamanzi te kule indaba?

- A. nguDuduzile
- B. nguMaTshuma
- C. nguNozimanga
- D. nguLifa

29. Owabusiswa ngendodana

- A. nguMaTshuma.
- B. ngunina kaNozimanga.
- C. nginina kaDuduzile.
- D. nguLifa.

30. Indaba eziluluju ngezinjani?

- A. ngezidanisayo
- B. ngezethusayo
- C. ngeziyisimanga
- D. ngezimnandi

31. Wayigcotshwa ngaphi insizi ehlangane lamafutha uLifa?

- A. enkabeni
- B. emehlweni
- C. enkanda
- D. emzimbeni

32. UDuduzile uzalwa _____ kaNozimanga.
- A. ngumalumakhe
 - B. ngumzawakhe
 - C. ngugogo
 - D. ngunina
33. Kuyini okwabamba kwathi nki endlini?
- A. ngamafutha
 - B. yintuthu
 - C. yimithi
 - D. ngamalahle
34. Umntwana owazalwayo waphiwa ibizo elithi
- A. Duduzile.
 - B. Nozimanga.
 - C. Lethulwazi.
 - D. Lifa.
35. UNozimanga wayelindeleni okwakuvela kumalume kazi wakhe?
- A. amalahle
 - B. insizi
 - C. umfushwa
 - D. imigcozo

ULIMI

KETHA IBALA ELIBHALWE NGENDLELA EQONDILEYO

36. UMaTshuma _____ amafutha enziwa ngolaza.
- A. ugcobe
 - B. ungqobe
 - C. ungcoke
 - D. ugobe

KHETHA UMUTSHO OPHAWULWE KUHLE

37. A. Uhlala ngaphi uLifa
 B. Uhlala ngaphi uLifa!
 C. Uhlala ngaphi uLifa?
 D. Uhlala ngaphi uLifa.

GCWALISA NGEBALA ELIQONDILEYO

38. Umuntu lo kasibubi nje

- A. yindlovu.
- B. yimpisi.
- C. likhanka.
- D. yinyoka.

KHETHA UMUTSHO OQONDILEYO

39. A. ULizwe umunyiswa lonina.
 B. ULizwe umunyiswa ngunina.
 C. ULizwe umunyiswa ngonina.
 D. ULizwe umunyiswa yinina.

PHANA IBALA ELIPHIKISA ELIDWETSHELWE UMZILA NGAPHANSI

40. UNozimanga lizibulo emulini yakwabo.

- A. licinathunjana
- B. lifusi
- C. liphahla
- D. yingqabutho

BLANK PAGE

BLANK PAGE